

Національна академія аграрних наук України

**Національний науковий центр
«Інститут аграрної економіки»**

***ЗБІРНИК
ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ***

**Всеукраїнської науково-практичної
онлайн-конференції**

**«КАПІТАЛІЗАЦІЯ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ ТА ЇХ
ІНВЕСТИЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ»**

**присвяченої 85 річчю з дня народження
доктора економічних наук, професора,
член-кореспондента НААН**

ГЛІБА МАКАРОВИЧА ПІДЛІСЕЦЬКОГО

8 вересня 2022 року, м. Київ

УДК 330.147:330.322.2

Збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції «Капіталізація аграрних підприємств та їх інвестиційне забезпечення» з нагоди 85-ї річниці від дня народження доктора економічних наук, професора, член-кореспондента НААН Підлісецького Гліба Макаровича (1937-2013), 8 вересня 2022 р., м. Київ / Національна академія аграрних наук України, Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки», 384 с.

В збірнику представлені тези доповідей наукових співробітників та науково-педагогічних працівників, аспірантів провідних вітчизняних наукових установ та вищих навчальних закладів, в яких розглядаються результати досліджень авторів.

У збірнику максимально точно відображається оформлення та пунктуація у роботах, запропонованих учасниками.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

Скакун О.М. ПРОСУВАННЯ ПРОДУКЦІЇ ВІТЧИЗНЯНИХ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ ЗАСОБАМИ ІНТЕРНЕТ КОМУНІКАЦІЙ	318
Павлишин С.П. ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ МАРКЕТИНГОВОЇ ЛОГІСТИКИ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ	321
Луцій І.О. ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ АКТИВНОСТІ БРЕНДІВ ПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ	323
Василина О. Р. ДІДЖІТАЛ-ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА	326
Магійович Р.І. СУЧАСНЕ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	330
Зеліско Н.Б. ІНВЕСТИЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	334
Колач С.М. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КАПІТАЛІЗАЦІЇ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ У НЕВИЗНАЧЕНИХ ОБСТАВИНАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ	338
Сидоренко Є.В. ЦИФРОВІЗАЦІЯ В ІННОВАЦІЙНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	342
Похиленко Н.М. СТРИМУЮЧІ ФАКТОРИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ В АПВ УКРАЇНИ	347
Гонтарук Я.В. СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ НА ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНІЙ ОСНОВІ	352
Усата Н.В. ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО ЯК ЕФЕКТИВНИЙ МЕХАНІЗМ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІДБУДОВИ ТА РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ	362
Остапчук С.М., Крушельницький М.В. ОЦІНКА МАЙНОВИХ ВТРАТ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ ВНАСЛІДОК ВІЙНИ	366
Стендер С. В. ОСОБЛИВОСТІ ВЕДЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО І ПОДАТКОВОГО ОБЛІКУ МАЛОЦІННИХ ТА ШВИДКОЗНОШУВАНИХ ПРЕДМЕТІВ	369

- організувати на регулярній основі навчання з розвитку цифрових навичок та інтерактивних методів взаємодії серед всіх представників системи сільськогосподарських знань та інновацій

Список використаних джерел

1. Федулова Л.І. Інноваційний розвиток: еволюція поглядів та проблеми сучасного усвідомлення. Економічна теорія. 2013. № 2. С. 28–45 URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecte_2013_2_4 (дата звернення 05.09.2022 р)
2. Біляєва І.М., Димов О.М. Інноваційний розвиток агропромислового виробництва південного регіону. Аграрні інновації. 2020. № 2. С. 12-16 DOI <https://doi.org/10.32848/agrar.innov.2020.2.2> URL: <http://agrarian-innovations.izpr.ks.ua/index.php/agrarian/article/view/35/264> (дата звернення 03.09.2022 р)
3. Репко М., Касперович Ю. Скільки коштів витрачають на науку в університетах? Аналітична записка. URL: <https://ces.org.ua> (дата звернення 04.09.2022 р)
4. Данилюк О. О. Інновації як фактори підвищення результативності діяльності підприємств АПК, Інвестиції: практика та досвід. 2013. № 13 С.59-61 URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/13_2013/15.pdf (дата звернення 03.09.2022 р)

УДК 631.14:330.341.1

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ НА ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНІЙ ОСНОВІ

Гонтарук Ярослав Вікторович,

к.е.н., старший викладач кафедри аграрного
менеджменту та маркетингу

Вінницький національний аграрний університет

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-7616-9422>

email: e050122015@gmail.com

тел.: 380973748494

В даний час перед більшістю підприємств АПК України стоїть проблема підвищення енергетичної незалежності та їх інвестиційної привабливості,

виділення пріоритетних напрямків розвитку, створення результативних програм розвитку на інвестиційно-інноваційній основі.

Враховуючи вищезазначене необхідно відмітити, що для фінансового забезпечення інноваційного розвитку переробної сфери АПК необхідно:

- забезпечити організацію конкурентоспроможного виробництва харчової продукції, що можливо завдяки концентрації інвестицій у пріоритетних сферах, зокрема здійсненню інвестицій в розвиток виробництва альтернативних джерел енергії;

- переорієнтувати інвестиції у розвиток галузей сільського господарства з порівняно високою диверсифікацією виробництва, що сьогодні потребують якнайшвидшого відродження на новій техніко-технологічній основі, забезпечують створення додаткових робочих місць на селі та виробництво імпортозамінних товарів;

- впроваджувати інвестиційно-інноваційні проекти будівництва промислових об'єктів з переробки енергетичних продуктів і виробництва альтернативних джерел енергії, що сприятиме випуску альтернативних видів екологічно чистого пального, утилізації надлишків виробленої сільськогосподарської продукції та проміжної продукції промислового виробництва, створенню нових робочих місць, збільшенню доходів сільського населення та надходжень до державного бюджету [1].

Як зазначає Свиноус І.В. саме інтегроване формування може вирішити глобальні проблеми: більш повно використовувати потенціал регіону: підвищити ефективність та конкурентоспроможність продукції аграрного сектору; збільшити податкові надходження до бюджетів усіх рівнів; вирішити такі соціальні проблеми, як збільшення зайнятості працездатного населення і підвищення життєвого рівня сільських громадян [2, с. 18].

Змістовою стрижневою складовою інноваційної реструктуризації харчової промисловості мають стати інноваційні зміни технологічної та

організаційної його структури, зокрема галузевої, при цьому має бути враховано:

- технічне оновлення на передовій технологічній базі основних виробничих фондів провідних промислових підприємств регіону, до яких відносять бюджетоформуючі підприємства, а також підприємства, які є "точками економічного зростання" або мають перспективу ними стати;

- поглиблення потенціалу промислово-технологічної переробки та створення умов для вдосконалення відтворювальної структури промисловості за технологічними укладами вищого рівня або запровадження ключових технологій вищих технологічних укладів на виробництвах, віднесених до нижчих технологічних укладів;

- запровадження енерго- та ресурсозберігаючих технологій;

- підвищення ступеня переробки сировини у виробничих процесах на підприємствах регіону;

- створення інноваційних структур підтримки процесів інноваційної реструктуризації, як: технологічних, промислових (індустріальних) парків, інноваційних бізнес-інкубаторів, інноваційних та венчурних фондів та інших структур для забезпечення комерціалізації й широкого впровадження у виробництво наукоємних розробок, вихід на світові ринки з конкурентоспроможною продукцією.

Зокрема, інвестиції в основний капітал забезпечують системне оновлення і розвиток матеріально-технічних засобів аграрних господарств, покращують соціальну інфраструктуру села та забезпечують глибоку переробку продукції (рис. 1).

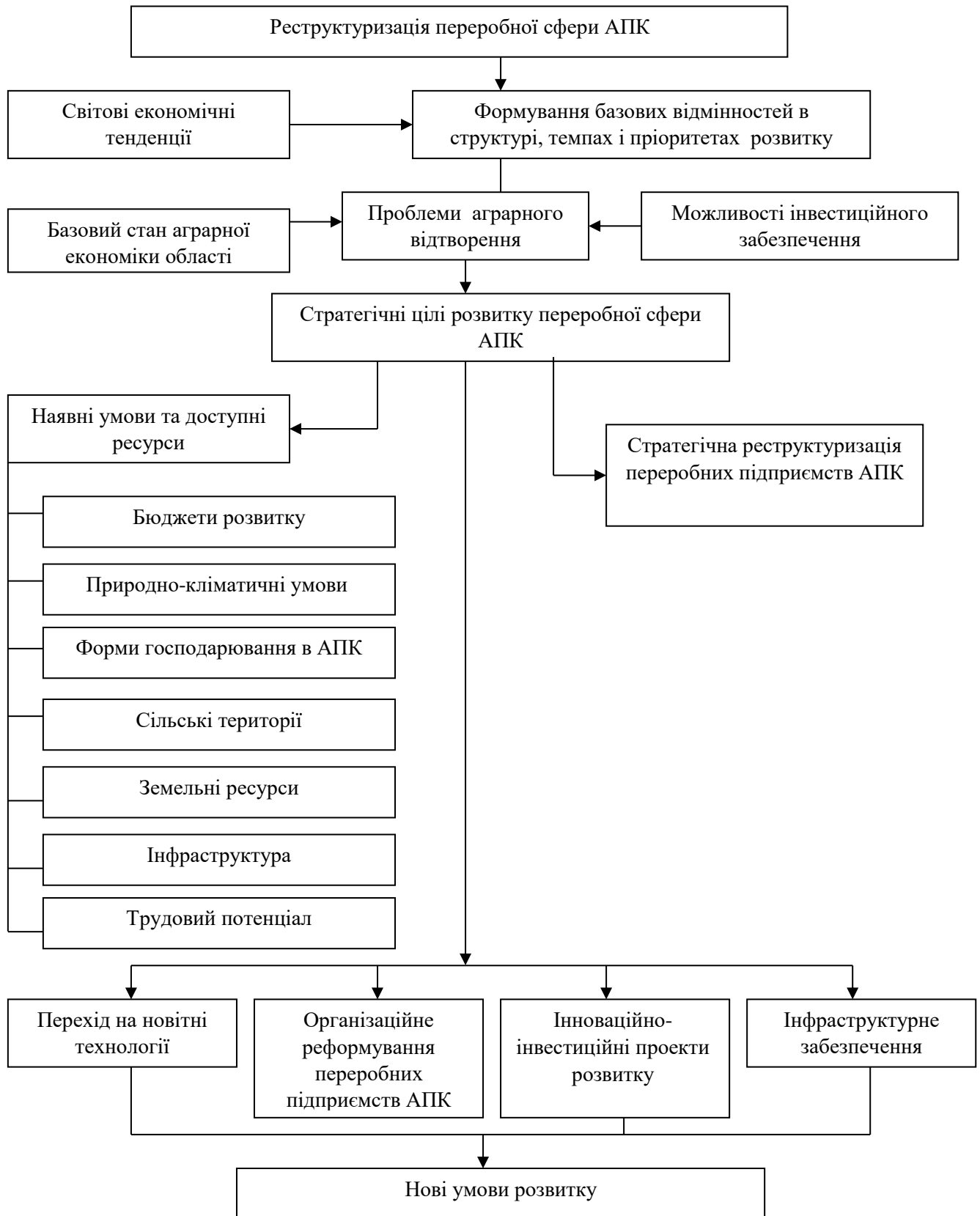

Рис. 1. Логічна схема здійснення стратегічної реструктуризації переробних підприємств АПК
Модель реалізації інновацій на підприємства переробної сфери АПК має

включати насамперед заходи з державного планування, регулювання та стимулювання комплекс яких має бути спрямований на створення сприятливої клімату для реалізації інновацій (рис. 2).

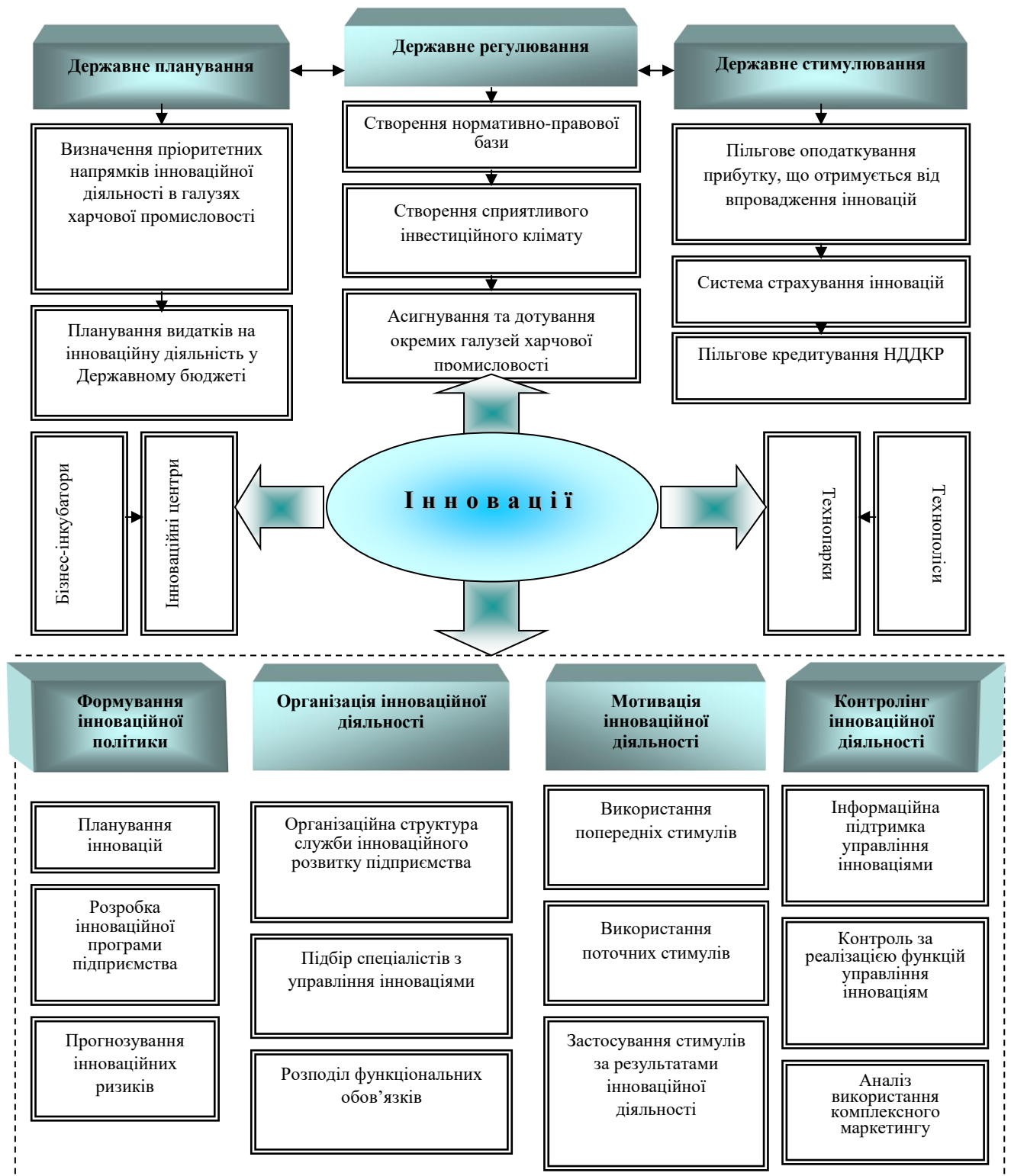

Рис. 2. Модель управління інноваціями на підприємствах АПК

Також на рівні держави для продукування інновацій мають створюватися відповідні бізнес-інкубатори, інноваційні центри, технопарки та технополіси.

Реалізація даного комплексу заходів дасть можливість сформувати інноваційну політику на підприємствах, організувати даний вид діяльності, розробити відповідні заходи стимулювання розвитку інноваційної діяльності та контролінгу.

Отже, загальний висновок полягає в тому, що нині діюча в Україні державна аграрна політика в її хронічно устояному вигляді віджила та має бути замінена нетрадиційними поглядами на її усі без виключення сутнісні політичні, соціальні, економічні та інші складові, а також на відповідне практичне втілення кожної з них окремо та всієї їх сукупності.

Враховуючи вищезазначене необхідно відмітити, що для фінансового забезпечення інноваційного розвитку переробної сфери АПК необхідно:

- забезпечити організацію конкурентоспроможного виробництва харчової продукції, що можливо завдяки концентрації інвестицій у пріоритетних сферах, зокрема здійсненню інвестицій в розвиток виробництва альтернативних джерел енергії;

- переорієнтувати інвестиції у розвиток галузей сільського господарства з порівняно високою диверсифікацією виробництва, що сьогодні потребують якнайшвидшого відродження на новій техніко-технологічній основі, забезпечують створення додаткових робочих місць на селі та виробництво імпортозамінних товарів;

- впроваджувати інвестиційно-інноваційні проекти будівництва промислових об'єктів з переробки енергетичних продуктів і виробництва альтернативних джерел енергії, що сприятиме випуску альтернативних видів екологічно чистого пального, утилізації надлишків виробленої сільськогосподарської продукції та проміжної продукції промислового

виробництва, створенню нових робочих місць, збільшенню доходів сільського населення та надходжень до державного бюджету.

Здійснення інноваційної діяльності підприємствами АПК підвищить рівень їх конкурентоспроможності та покращить ефективність виробничого господарської діяльності в цілому. Таким чином, перед аграрною сферою відкриваються широкі перспективи у зв'язку із загрозою світової продовольчої кризи, зростанням попиту на біопальне, відсутністю можливості розширювати посівні площі та нарощувати продуктивність сільського господарства основними аграрними країнами.

Доцільність практичного застосування біодизелю підтверджено науково-практичними дослідженнями. Наприклад є запатентовані розробки двокомпонентної система живлення двигуна дизельним та біодизельним паливом, що використовується в складі дизельгенераторної установки при забезпеченні автономного електропостачання об'єктів АПК. Система живлення розроблена в рамках виконання державної НДР «Розробка науково-технічного забезпечення енергетичної автономії АПК на основі еколого ефективного використання агробіомаси для виробництва біопалив» [3]

Для досягнення більшої економічної ефективності переробки доцільно ріпаку за допомогою створення малих переробних підприємств по наданню відповідних послуг.

На сьогодні на базі науково-виробничих потужностей ННВК «Всеукраїнський науково-навчальний консорціум» створено науково-виробничу лабораторію орієнтовану на переробку олійних культур для потреб сільськогосподарських підприємств, які входять в структуру консорціуму. Це дає можливість знизити собівартість виробництва продукції на дослідних господарствах, а також наочно продемонструвати потенційним клієнтам, якими можуть стати як малі, так і великі сільськогосподарські підприємства для аргументації переваг переробки олійних культур на біодизель та макуху.

Згідно обрахунків вартість ріпаку закладено на рівні ринкової ціни в

травні 2022 року – 14160 грн/т (ціна закупівлі в с.г. підприємств), транспортні витрати закладаються в розмірі 40 грн/т.км, вартість переробки становитиме 900 грн/т. Загальні виробничі витрати становитимуть 16260 грн. Плановий вихід біодизеля з гібриду «Персей» складатиме 450 кг на виробництво якого додатково буде вкладено 2050 грн. Вартість реалізації побічної продукції становитиме 5900 грн. Собівартість біодизеля становитиме 33 грн/кг або 28,44 грн/л. (рис. 3).

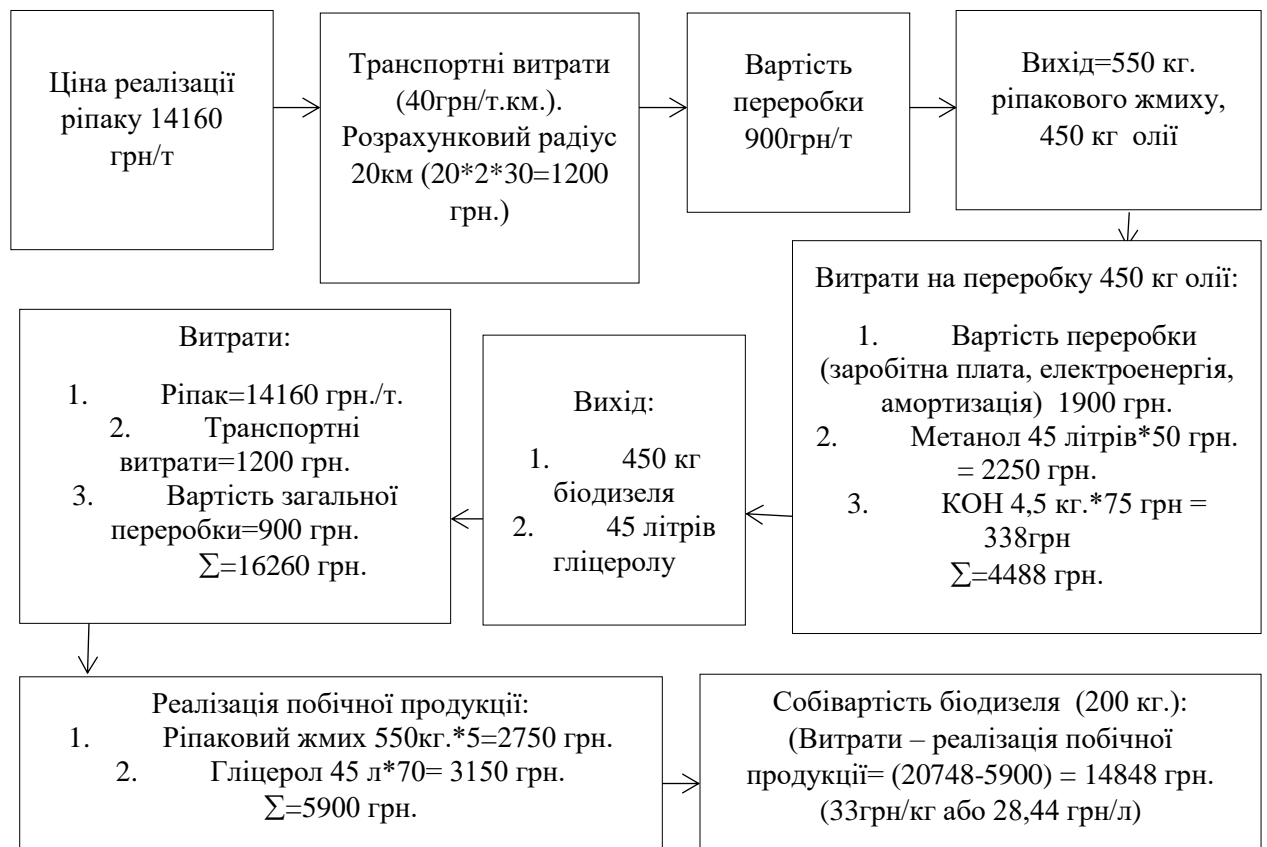

Рис. 3. Розрахунок економічної доцільності переробки ріпаку гібриду «Персей» на біодизель.

Джерело: [4, с. 153]

Доцільним також є залучення інвестицій в модернізацію цукрових заводів. Принципова схема функціонування модернізованих цукрових заводів має в себе включати досить великий обсяг високотехнологічного обладнання. Пропонується щоб побічна продукція з цукрового заводу передавалася на біогазовий реактор. Після переробки частина біогазу подавалася на власну

електростанцію для забезпечення потреб виробництва та здійснення процесу електролізу для виробництва «зеленого» водню. Установа з очищення біогазу очищувала даний продукт від вуглекислого газу та передавала його на переробку для створення синтетичного метану. Очищений біометан та синтетичний газ через насосні станції реалізувався в загальну ГТС України. Таким чином цукрові заводи зможуть стати не споживачами газу а його виробниками (рис. 4).

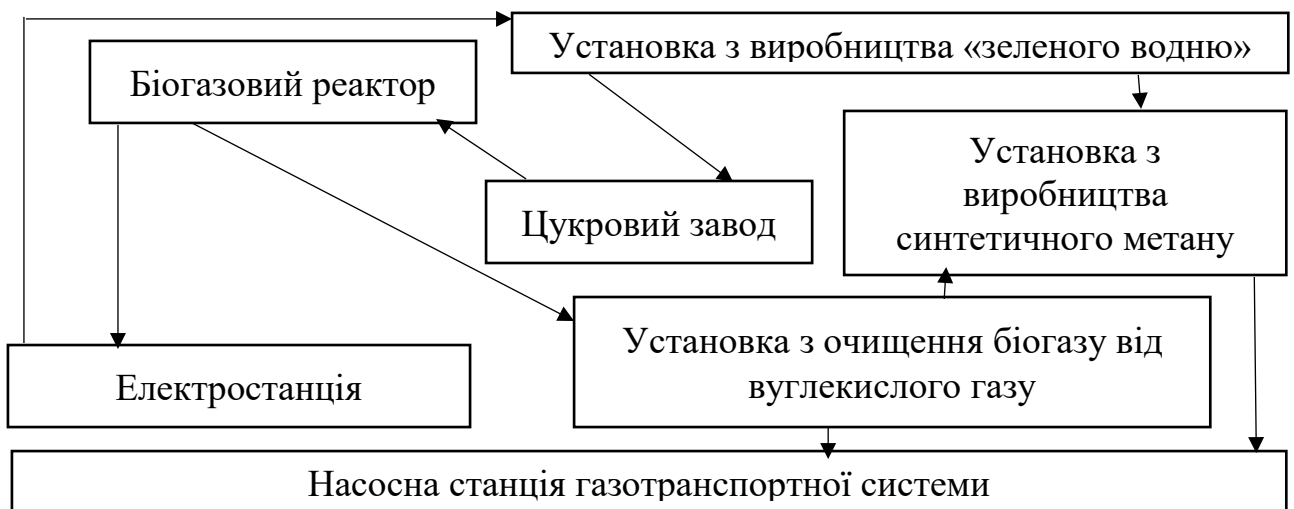

Рис. 4. Принципова схема функціонування модернізованих цукрових заводів

Джерело: [5, с. 74]

Отже, пріоритетними напрямками роботи в покращенні інвестування АПК мають бути:

- залучення в економіку іноземних інвестицій шляхом постійного моніторингу пропозицій з боку інвесторів, налагодження контактів з міжнародними фінансовими інституціями та міжнародними організаціями;
- розвиток виробництва біопалива на переробних підприємствах АПК;
- супровід конкретних інвестиційних проектів та надання всебічної

допомоги в їх реалізації;

– здійснення заходів з поглиблення діяльності органів виконавчої влади та місцевого самоврядування області щодо практичної реалізації Програми європейської і євроатлантичної інтеграції України;

– налагодження міжнародного співробітництва регіонів та територіальних громад регіонів з зарубіжними країнами в рамках міжрегіонального і прикордонного співробітництва у сфері зовнішньої торгівлі, гуманітарних питань, соціальної політики.

– сприяння активізації зовнішньоекономічних зв'язків переробних підприємств АПК, установ і організацій, розташованих на території України, та їх виходу в умовах світової фінансово-економічної кризи на зовнішній ринок.

Таким чином, перед АПК відкриваються широкі перспективи у зв'язку із загрозою світової продовольчої кризи, зростанням попиту на біопаливо, відсутністю можливості розширювати посівні площі та нарощувати продуктивність сільського господарства основними аграрними країнами.

Список використаних джерел

1. Гусев В. О. Імперативи і основні напрями інноваційної реструктуризації промислового комплексу України. Державне управління: теорія та практика. 2018. № 1. Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/Dutp/2008-1/txts/GALUZEVE/06gvosvo.pdf>

2. Мельник С.І., Свиноус І.В., Фурман І.В., Трофімова Г.В., Зубченко В.В. Розвиток інтеграційних та кооперативних відносин при інвестиційній діяльності сільськогосподарських підприємств. Агросвіт. 2021. № 21-22. С. 10-19.

3. Бурлака С. А., Купчук І. М., Телекало Н. В., Присяжнюк Ю. С., Охота Ю. В., Тарасова О. С. Ескізне креслення «Схема двокomпонентної системи живлення двигуна енергетичної установки». № 112884 від 06.05. 2022; заяв. № с202201379 від 21.02. 2022. 2с.

4. Телекало Н.В., Купчук І.М., Гонтарук Я.В. Ефективність вирощування та переробки озимого ріпаку на біодизель. Аграрні інновації. 2022. № 13. С. 149–154

5. Гонтарук Я.В. Перспективи виробництва біогазу на цукрових

заводах України. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2022.
Випуск 1 (34). С. 69–75.

УДК: 330.3: 331.101.3:656.2

ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО ЯК ЕФЕКТИВНИЙ МЕХАНІЗМ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІДБУДОВИ ТА РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

Усата Н.В.

к.е.н., с.н.с., провідний науковий
співробітник відділу організації
менеджменту, публічного
управління та адміністрування
ННЦ «Інститут аграрної економіки»
тел. 067-493-78-70
e-mail: u_natasha@ukr.net

Головні виклики, які стоять перед нашою країною як під час війни, так і після її завершення – це підтримка економіки та відбудова зруйнованої інфраструктури і житла. Пріоритетним напрямом державної політики є залучення інвестицій у зруйновану ворогом інфраструктуру та відновлення сільських територій.

Готуватись до відбудови українських міст і сіл та планувати відновлення зруйнованих територій необхідно уже зараз, не зважаючи на те, що війна продовжується. Очевидним є факт, що різні регіони, а отже і територіальні громади мають різні потреби у фінансових ресурсах для відбудови.

Оскільки бюджетних коштів є недостатньо, потрібно відшукувати нові механізми та інструменти залучення інвестиційних ресурсів приватного сектору.

Так, влітку у швейцарському м. Лугано українським урядом було презентовано «План відновлення України», який передбачає реалізацію 850